

Ähtärin reitin vesistösäännöstelyn kehittämisen esiselvityshanke

KH 13.03.2023 § 89
118/00.01.05/2023

Valmistelija

Ympäristötarkastaja

Ähtärin kaupunki on pyytänyt on pyytänyt Virtain kaupunkia osallistumaan Ähtärin reitin vesistösäännöstelyn kehittämisen esiselvityshankkeeseen ja hankkeen ohjausryhmään. Ähtärin reitillä sijaitsevien vesivoimaloiden säännöstelyn aiheuttamien ongelmien takia voimaloiden säännöstelyn kehittämiseksi olisi tarve. Inhanjoessa oleva säännöstelypato sääntelee Ähtärinjärveä ja Väli- ja Hankavettä. Sen vaikutukset ulottuvat myös kaikkiin alapuolisiin vesistöihin Killinkosken voimalaan saakka. Killinkosken voimala joutuu juoksuttamaan voimalan ohi ajoittain huomattavan määrän vettä, kun yläjuoksulla joudutaan tekemään säännöstelyluvan mukaisia kevät- ja kesäkuoppia. Kevätkuopalla tarkoitetaan järven vedenkorkeuden alentamista alkukevällä, jotta järvessä on tilaa lumen sulamisvesille. Kesäkuopalla taas tarkoitetaan alkukesän aikaista voimalaitosten vedenjuoksutusta.

Ähtärin kaupunki on esiselvityshankkeen hakijana. Hankkeelle on perustettu ohjausryhmä, jossa on edustajat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta, voimayhtiöistä (Killin Voima Oy ja Koskienergia Oy), kaikista alueen kunnista (Ähtäri, Virrat, Alajärvi, Soini) ja osakaskuntien edustajat. Hankehakemus on liitteenä ja ohjausryhmän muistiot ovat oheismateriaalina.

Hankkeen tausta

Kokemäenjoen-Selkämeren-Saaristomere vesienhoitoalueeseen kuuluvan Ähtärin reitin päävesistö on säännöstelty. Nykyinen Länsi-Suomen vesioikeuden 13.2.1976 antama päätös säännöstelyluvan myöntämisestä Killin Voima Oy:lle ei huomioi ilmastonmuutoksesta johtuvia vähälumisia talvia ja kuumia kesiä. Säännöstelyluvassa määritelty kevätkuoppa on viime vuosien aikana ollut käytännössä mahdotonta toteuttaa sulamisvesien vähäisyyden vuoksi. Kevätkuoppa ja kesäkuun aikana tehtävä veden nopea juoksutus aiheuttavat ongelmia sekä ylä- että alapuolisessa vesistössä ja rantakiinteistöillä rantojen eroosiona. Vedenpinnan voimakkaat vaihtelut ja vahva lyhytaikainen virtaus aiheuttavat ranta- ja vesiluonnolle ja ympäristölle huomattavia negatiivisia vaikutuksia. Myös vesistön virkistyskäyttö kärsii nykyisestä säännöstelykäytännöstä aiheuttaen taloudellista haittaa yksityishenkilöille, yrityksille ja kunnille.

Hankkeen toimenpiteet

Hankkeessa selvitetään Länsi-Suomen vesioikeuden Killin Voima Oy:lle myöntämän luvan lupamääräyksen kohdan 5 mukaisen säännöstelyn kehittämistä kesä- ja kevätaikaisten vähävetisten kausien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi. Hankkeelle palkataan tai hankitaan ostopalveluna hankevetäjä. Hankkeessa laaditaan selvitys, jossa vertaillaan erilaisia säännöstelyn muutosskenaarioita ja esitetään hankerajauksessa esitettyjen muutosten aiheuttamat kustannusvaikutukset sähköyhtiöille, vettymishaitat vesistöjen rantakiinteistöjen omistajille, vaikutukset vesistön ekologiseen tilaan, vesiluontoon ja luonnon monimuotoisuudelle, vaikutukset vesistöjen käyttöön ja viihtyisyyteen. Hankkeessa selvitetään mahdollisuudet muuttaa vesistösäännöstelyä lupamuutoksen sijaan säännöstelysuositusten avulla.

Rahoitussuunnitelma

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 42 500 euroa. Hankkeen toteuttamiseen anotaan vesistöhankeisiin varatusta rahoituksesta 70 % avustusta hankkeen kokonaiskustannuksista. Omarahoitusosuus on tarkoitus jakaa alueen kuntien, Koskienergia Oy:n ja Killin Voima Oy:n kesken. Eситetty rahoitussuunnitelmaluonnos on liitteenä.

Perustelut hankkeeseen osallistumiseksi:

Säännöstelyn vaikutukset ulottuvat myös Virtain kaupungin puolelle. Kuitenkin suurin osa vaikutuksista on Ähtärin kaupungin puolella. Mikäli selvitystyön tulokset ovat hankehakemuksen arvioiden mukaiset, mahdolliset tulevat hyödyt ovat huomattavat, mm. säännöstelykäytäntöjen muuttaminen vähentäisi vesistöissä tehtäviä ohjuoksutuksia sekä tasoittaisi Killinkosken voimalaan tulevia vesimääriä, jolloin vesivoimaa voidaan hyödyntää tehokkaammin. Lisäksi voimakkaan vedenpinnan vaihtelun ja runsaiden juokсутusten aiheuttama rantaerosio sekä ravinteiden kulkeutuminen alapuoliseen vesistöön vähenisi.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Viitanen Henna
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää, että Virtain kaupunki osallistuu Ähtärin reitin vesistösäännöstelyn kehittämisen esiselvityshankkeeseen 15 % omarahoitusosuudella, kuitenkin enintään 3187,50 eurolla kokonaiskustannuksista. Esiselvityshankkeen ohjausryhmään Virtain kaupungin edustajaksi nimetään ympäristötarkastaja.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti keskustelun jälkeen.
Lisätietoja	Ympäristötarkastaja Hanna Honkanen, puh. 044715 1468, sähköposti: etunimi.sukunimi@virrat.fi
Jakelu	Ähtärin kaupunki